

saaledes, at disse Penge skulde anvendes til at gribe den under Armene; der, om han end ikke var ganske arbejdsløs, dog begyndte at komme i Forlegenhed med Hensyn til at fortsætte sin sædvanlige Arbeidsvirksomhed og give ham en Støtte, hvorved han kunde opnaa at fortsætte sit selvstændige Arbejde paa sædvanlig og naturlig Maade, og dette er et Princip, som jeg ansier for meget rigtigere end det andet. Der er derimod efter min Opfattelse en Mangel ved begge Forslagene foruden dem, som ere omtalte af andre Talere, og det er den, at de Summer, som Forslagene omhandle, forekomme mig at savne enhver anden Basis end netop den utvilsomt fra begge Sider tilstedeværende gode Villie. Om Millionen efter Forslaget Nr. 2 og Millionen efter Forslaget Nr. 12 ville være for Meget, om de ville være tilstrækkelige eller, hvad jeg nærmest er tilbøjelig til at antage, aldeles utilstrækkelige, derom er der slet ingen Oplysninger. Derom foreligger der, saavidt jeg har kunnet se, ikke det aller Mindste; det kan ligesaa gjerne være, at man skal bruge 3 eller 10 Gange saa meget som det, der staar her. Jeg antager det imidlertid for rigtig, at man i saa Henseende prøver sig frem; naar disse Forslag blive vedtagne, faar man derved Leilighed til at indhøste Erfaringer, som ville kunne komme til Gode i Fremtiden, idet man jo her begynder at bevæge sig paa et Ombud, som hidtil har været saa temmelig ubekendt. Men jeg vil ikke tilbageholde den Udtring, at jeg tror, at den effektive Værdi af disse Forslag, naar de blive bragte i Udførelse, at den virkelige Nytte af disse paatænkte Foranstaltninger maatte vanskelig vil svare til de Forventninger, man gjør sig derom. Det vilde jo være særdeles heldigt, om man paa denne Maade kunde, om jeg maa sige, afhjælpe Arbeidsproblemet paa en tilfredsstillende Maade, men jeg tror ikke, at det er saa let. Der skal vistnok meget mere til, Foranstaltninger af en Natur, som disse Forslag slet ikke antyde og tilfugte. Som sagt, jeg frygter ikke for at prøve nye Principer, jeg tror, at det er rigtig, at man ved denne Leilighed prøver sig frem, og jeg ser ikke, hvad der kunde være til Hinder for, at man i fuldt Maal tager Hensyn til de Erfaringer, som man maatte indvinde, ogsaa saaledes, at man gav disse Erfaringer Anvendelse paa, hvorledes man senere vilde stille sig. For mig har derfor den Betragtning, som det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (B. Holm) fremkom med, at man kunde vente saadanne Raad igjen, ikke nogen særdeles Vægt. Jeg mener, at naar man kunde komme til gode og solide Erfaringer, have de i sig selv nok til, at vi kunne stille os paa den Maade, som det derefter maa erkjendes at være rigtig.

Ordføreren (Berg): Da jeg har faaet det Indtryk af de Forhandlinger, her ere førte,

hvis jeg sidst havde Ordet, at min og Udvalgets Hertals Stilling til de tvende foreliggende Forslag ikke har lidt noget Afbræk, kan jeg ved at henholde mig til mine tidligere Udtalelser noget afforte de Tilvar, Forhandlingen ellers giver mig Anledning til — Jeg vender mig først til den høitagtede Conseilpræsident, som til Forklaring af sit Forslag meddelte, at naar Forslaget ikke talte om Rentens Størrelse, var det, fordi det ikke var almindeligt at gjøre dette ved denne Art Bevillinger. Deri tror jeg ikke, at den høitærede Minister har Ret; jeg tror, at i Almindelighed ledages Bemyndigelsen til at gjøre Udlaan af en Bestemmelse om Rentens Størrelse. Jeg turde gaa ud fra — i det Mindste er det Hertallets Forudsætning — at Renten ikke sættes under 4%. Med Hensyn til Laanenes Varighed mente den høitagtede Minister, at Udtrykket „midlertidige Laan“ noksom angav Varigheden, og i alt Fald gave de paagjældende Love den fornødne Anvisning paa, at disse midlertidige Laan skulde betales tilbage inden Udlobet af Regnskabsaaret 1878. Jeg skal kun i Forbigaaende sige, at Høitæringen til de paagjældende Love efter min Opfattelse ligesaa vel kan tale for min Forklaring af Laanenes Varighed som for den høitagtede Ministers, hvad man vil finde ved at efterse de vedkommende Lovbestemmelser og navnlig Landkommunallovens § 26. Jeg skal imidlertid ganske henholde mig til den høitagtede Ministers Forklaring af Udtrykket „midlertidige Laan“, og man vil da se, hvad der ved disse Love paabyrdes de vedkommende Kommuner. De skulle for det Første betale Pengene tilbage i Løbet af 6—7 Hjerdingaar, og den Fordel, de kunne vente af Laanet, er altsaa en Procentforskiel i Renten for Laanetiden. Men dette kan blive en overordentlig ringe Fordel; thi saavidt jeg veed, kunne Kommunerne for Tiden opnaa Penge til nogenlunde antagelig Rente. Derfor denne meget ringe Fordel skulde da de paagjældende Kommuner, naar Forslaget ellers skal nytte noget, paatage sig den Risiko at fremstykke visse Arbejder paa en maatte uheldig Tid og derved maatte udsætte sig for at se dem udførte med ringere Soliditet, end det tidligere har været Tilfældet. Jeg antager derfor, at disse Laan ville blive en dyr Forretning for Kommunerne, og at de Kommuner, der søge dem, ville komme til den Overbevisning, at de have været en Hjælp fra Dynen og henimod Galmen. Mit Udtryk „ligelig fordel“ vilde jeg nødigt have opfattet saaledes, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. Petersen) opfattede det, at det skulde betyde det samme som en mathematisk Fordeling af Beløbet mellem Kommunerne, Noget, som jeg lægger saa meget mindre Vægt paa at se gjennemført, som Forslagets Udtryk „midlertidig“ jo skal forstås paa den af den høitærede Conseilpræsident angivne Maade. Jeg har kun ment, at man ikke for